

ЈОВАНА БЛАЖИЋ ПЕЈИЋ
JOVANA BLAŽIĆ PEJIĆ

НИЛ ПОПОВ И СРБИЈА

NIL POPOV AND SERBIA

Отисак из публикације *Србија и Русија 1814–1914–2014*
(Научни скупови Српске академије наука и уметности, књ. CLV,
Одељење историјских наука, књ. 38)

Reprinted from the publication *Serbia and Russia 1814–1914–2014*
(Scientific Conferences of the Serbian Academi of Sciences and Arts, vol. CLV,
Department of Historical Sciences, book 38)

БЕОГРАД 2016

НИЛ ПОПОВ И СРБИЈА¹

ЈОВАНА БЛАЖИЋ ПЕЈИЋ

Када говоримо о историји српско-руских веза током последња два века, вредно је осврнути се на личност која се у Русији међу првима окренула проучавању српске историје и историје српско-руских односа, и која је током друге половине XIX века ангажовањем у Московском словенском комитету радила на зближавању двају народа у политичком, културно-просветном, црквеном, те и економском погледу. Реч је о угледном руском професору и историчару славистике Нилу Александровичу Попову (1833–1892). Колики је његов допринос на пољу историје славистике, нарочито историје српског народа, већ је добро познато.² Стога, задатак овог рада биће да прикаже домете његовог друштвеног ангажовања, у том смислу – његове везе са Србима, када су оне биле најживље, од 1867. до 1877. године, као и да покуша да макар делимично осветли његову улогу у вези с подршком српском националном покрету. Одговоре на постављена питања потражили смо у богатом архивском материјалу личног фонда Нила Попова, који се данас чува у оквиру Научно-истраживачког одељења рукописа Руске државне библиотеке у Москви.

---

¹ Рад је настао као резултат истраживања на пројекту Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије *Европа и Срби (1804–1918): Подстицаји и искушења европске Модерне* (Ев. бр. 177031).

² О Нилу Попову, о његовом раду као професору и историчару славистике, више у: И. Г. Воробљева, *Професор–славист Нил Александрович Попов. Научная, педагогическая и общественная деятельность*, Тверь 1999; исти, *Нил Александрович Попов (1833–1891)*, Историки России: биографији, под ред. А. А. Чернобаева, Москва 2001, 281–289; исти, *С. А. Никитин о деятельности историка–слависта Н. А. Попова*, Професор Сергей Александрович Никитин и его историческая школа: материалы международной научной конференции, под ред. И. В. Чуркиной, Москва 2004, 73–77; Л. П. Лаптева, *История славяноведения в России в XIX веке*, Москва 2005, 299–322; В. Вулетић, *Нил Попов (1833–1891)*, Настава и историја: часопис просветних радника, 7 (2007), 47–84; Б. Косановић, *Историчар Нил Попов о себи Срба у Руско царство*, Сеоба Срба у Руско царство половином 18. века, Нови Сад 2005, 423–429; исти, *Нил Попов о друштвеним и културним збивањима у Новом Саду (у 60-тим годинама XIX века)*, XVIII столеће IV: радови с научног скупа одржаног у Новом Саду 25. и 26. октобра 2001, уредио Н. Грдинић, Нови Сад 2006, 98–102.